

**POLITIKA ZA ZAŠTITU I SIGURNOST
DECE I MLADIH U OMLADINSKOM
RADU**
Omaldine JAZAS-a Kragujevac

azas
omladina
kragujevac

da voli i štiti

Politika je usvojena odlukom Upravnog odbora marta 2015.godine

1. Izjava politike

Deca i mladi su najranjiviji članovi našeg društva, samim tim, treba da znaju da imaju pravo da budu bezbedni i da se osećaju bezbedno u svakom trenutku.

Osnovna svrha Politike

- Da osigura bezbednost i dobrobit dece i mladih u programima omladinskog rada, kao i da poboljša njihov status u širem društvu.
- Da ukaže na potrebu razumevanja pitanja zaštite i sigurnosti dece i mladih, kao i da se naglasi nužnost preduzimanja akcija od strane zaposlenih/volontera kada postoji sumnja, odnosno zabrinutost u odnosu na narušavanje bezbednosti.
- Da ukaže na nužnost obuke svih volontera i zaposlenih kako bi se obezbedilo adekvatno reagovanje i kreiranje sigurnog okruženja za rad sa decom i mladima.
- Da ukaže na značaj uloge omladinskih radnika/ca u zaštiti dece i mladih od zlostavljanja i zanemarivanja.
- Da zaštiti organizaciju/instituciju i omladinske radnike/ce od lažnih optužbi po pitanju zlostavljanja i ugrožavanja bezbednosti dece i mladih.

Politika definiše

- Šta je dobra praksa zaposlenih, članova i volontera organizacije.
- Procedure kojima se obezbeđuje da su zaposleni, članovi i volonteri podobni za rad sa mladima/decom.
- Kako da se adekvatno odgovori na sumnje i tvrdnje.
- Kako se obezbeđuje profesionalna poverljivost.
- Kako se obezbeđuje da su svi zaposleni, članovi organizacije i volonteri koji rade sa mladima/decom upoznati sa Politikom i procedurama i da ih se pridržavaju.

Organizacijske vrednosti, načela i verovanja

Uz poštovanje misije, vizije, vrednosti i ciljeva jedinstveno definisanih dokumentima Omlidine JAZAS-a Kragujevac, počev od Statuta preko ostalih politika i procedura, Omladina JAZAS-a Kragujevac se pridržava sledećih načela:

- Sva deca/mladi, bez izuzetka, imaju pravo na zaštitu od zlostavljanja.
- Dobrobit deteta/mlade osobe je najvažnija.
- Sve sumnje i optužbe o zlostavljanju biće ozbiljno shvaćene i ređovaće se na njih brzo i na odgovarajući način.
- Svi zaposleni i volonteri organizacije imaju obavezu da prijave zabrinutost Referentu za sigurnost i zaštitu dece i mladih omladinskom radu u odnosu na pitanje zaštite i sigurnosti dece i mladih.

- Sva deca/mlade osobe imaju jednaka prava na zaštitu od zlostavljanja i iskorišćavanja.
- Organizacija se obavezuje da će konstantno i kontinuirano raditi na promociji i unapređenju prava dece/mladih, u skladu sa Konvencijom UN o pravima deteta (pravo na slobodu od zlostavljanja i iskorišćavanja) .
- Zlostavljanje dece i mladih nikada nije prihvatljivo.
- Organizacija ima obavezu da zaštiti decu i mlade sa i za koje radimo.
- Kada organizacija radi u partnerstvu, ima odgovornost da osigura da će partnerska organizacija/institucija zadovoljiti minimalne standarde zaštite i sigurnosti dece i mladih u programima omladinskog rada.

Organizacija će ispuniti zahteve za zaštitu i sigurnost dece i mladih na sledeće načine

Organizacija će osigurati da su svi zaposleni, saradnici, partneri, članovi i volonteri upoznati sa pitanjima zaštite i sigurnosti dece/mladih, kao i sa procedurama prijavljivanja narušavanja bezbednosti dece i mladih, kao i daljim koracima.

Organizacija će osigurati da se smanji rizik narušavanja sigurnosti dece i mladih kroz podizanje svesnosti i dobru praksu svih zaposlenih, članova i volontera.

Organizacija će javno zagovarati (u skladu sa svojim mogućnostima) uspostavljanje i unapređenje systemske podrške zaštite dece i mladih, kao i poboljšanje njihovog statusa u društvu, a u skladu sa zakonskim okvirima i UN konvencijom o pravima deteta.

2. Zakonski okvir i dužnost na brigu

Pravo na zaštitu od svih oblika nasilja predstavlja osnovno pravo svakog deteta/mlade osobe, utvrđeno u UN Konvenciji o pravima deteta (1989) i drugim dokumentima Ujedinjenih nacija, Saveta Evrope i ostalih međunarodnih organizacija, koje je država Srbija ratifikovala kao članica tih organizacija. Potvrđivanjem (ratifikovanjem) Konvencije o pravima deteta naša zemlja je preuzela obavezu da preduzima mere za sprečavanje nasilja nad decom i da obezbedi zaštitu deteta od svih oblika nasilja u porodici, institucijama i široj društvenoj sredini.

Konvencija o pravima deteta sadrži posebne odredbe o pravima deteta na fizički, psihički i moralni integritet, kojima se predviđaju mere za:

- zaštitu deteta od fizičkog i mentalnog nasilja, zloupotrebe i zanemarivanja (uključujući seksualnu zloupotrebu), dok je pod brigom roditelja ili druge osobe kojoj je dete povereno na staranje (član 19);
- zaštitu od nezakonite upotrebe narkotika i psihotropnih supstanci (član 33);
- zaštitu od svih oblika seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja (član 34), otmice i trgovine decom (član 35);

- zaštitu od "svih drugih oblika iskorišćavanja štetnih po bilo koji vid detetove dobrobiti" (član 36);
- zaštitu od nehumanih i ponižavajućih postupaka i kažnjavanja (član 37);
- mere podrške za fizički i psihički oporavak deteta - žrtve nasilja i njegovu socijalnu reintegraciju (član 39).

Krivični zakonik R. Srbije

Glava osamnaesta - Krivična dela protiv polne slobode

- Silovanje - Član 178
- Obljuba nad nemoćnim licem - Član 179
- Obljuba sa detetom - Član 180
- Obljuba zloupotrebom položaja - Član 181
- Nedozvoljene polne radnje - Član 182
- Podvođenje i omogućavanje vršenja polnog odnosa - Član 183
- Posredovanje u vršenju prostitucije - Član 184
- Prikazivanje pornografskog materijala i iskorišćavanje dece za pornografiju - Član 185
- Gonjenje za krivična dela protiv polne slobode - Član 186

Glava devetnaesta - Krivična dela protiv braka i porodice

- Vanbračna zajednica sa maloletnikom - Član 190
- Nasilje u porodici - Član 194
- Rodoskrnavljenje - Član 197

Porodični zakon RS – bezbednosne mere za žrtve nasilja

Zakon o zabrani diskriminacije

Zakon o rodnoj ravnopravnosti

Omladinski rad deluje u okviru primarne prevencije i veoma je bitno razgraničiti dužnosti i obaveze ove profesije/zanimanja, granice kompetentnosti i nužnost prosljeđivanja slučaja/informacije drugim institucijama koje se bave posebnom ili sekundarnom prevencijom, kao i zaštitnom intervencijom. Omladinski radnici/ce, bilo da su profesionalci ili volonteri/ke, imaju obavezu da deluju u skladu sa UN Konvencijom o pravima deteta. U Republici Srbiji zlostavljanje je kategorisano kao povreda zakona i omladinski/e radnici/ce moraju da deluju i u skladu sa zakonskim obavezama zemlje u kojoj rade.

3. Zaštita i sigurnost dece i mladih

U ovom delu definišu se tipovi zlostavljanja koje organizacija prepoznaje kao takve

Fizičko zlostavljanje

Pod fizičkim zlostavljanjem se podrazumeva odnos ili ponašanje koje uključuje fizičku snagu i uzrokuje nanošenje povrede ili štete deci/mladima, sa ili bez korišćenja predmeta. Pod fizičkim zlostavljanjem se podrazumeva udaranje, šutiranje, bacanje, davljenje, gušenje, trovanje, paljenje ili poparivanje i sl., koja izazivaju ili mogu izazvati fizičke povrede ili smrt deteta ili mlade osobe.

Kod ispitivanja fizičkog zlostavljanja treba obratiti pažnju na činjenicu da je potreban određeni nivo razvoja da bi dete samo sebe povredilo. Sumnja da je u pitanju fizičko zlostavljanje se istražuje kada roditelj ili staratelj poriče skorašnju povredu ili pad koji su dovoljni za objašnjenje ili tvrdi da je povreda slučajno nastala padom sa ležaja, što je nedovoljno za nastajanje takve povrede.

Za kriminalističku istragu fizičkog zlostavljanja su potrebni medicinski dokazi, odnosno, zapažanja u vidu nalaza lekara, a u vezi sa fizičkom zloupotrebom i uzrokom detetove smrti ili povrede.

Seksualno zlostavljanje

Seksualna zloupotreba podrazumeva navođenje ili primoravanje deteta ili maloletne osobe na učešće u seksualnim aktivnostima, bilo da su kontaktne ili nekontaktne. Kontaktna seksualna zloupotreba uključuje vaginalni, analni ili oralni odnos, seksualno dodirivanje, kao i ostale forme kontakta sa maloletnikom koji se sprovodi u seksualne svrhe. Nekontaktna seksualna zloupotreba podrazumeva izlaganje deteta pogledu, egzibicionizam, prikazivanje pornografskog materijala, prisustvo deteta seksualnim aktivnostima ili navođenje deteta da se ponaša na seksualne, uzrasno neprihvatljive načine. Seksualna eksploatacija se odnosi na korišćenje dece za prostituciju, pornografiju ili druge slične aktivnosti.

Seksualnom zloupotrebom se smatra svaka aktivnost koja se sprovodi sa detetom radi zadovoljavanja seksualnih potreba odraslih, nezavisno od toga da li je dete svesno prirode tih radnji. U ovu vrstu zloupotrebe spada i seksualni kontakt između adolescenta i mlađeg deteta, ukoliko postoji znatna razlika u uzrastu, razvojnom stadijumu ili snazi.

Emocionalno zlostavljanje

Emocionalno zlostavljanje podrazumeva emocionalno nezdrav tretman dece/mladih, od strane roditelja ili staratelja, koji može izazvati ozbiljne i trajne ponašajne, kognitivne, afektivne i druge mentalne smetnje u emocionalnom razvoju deteta/mlade osobe. Podrazumeva ponašanja koja razvijaju doživljaje bezvrednosti,

ignorisanja, odbačenosti i neadekvatnosti kod deteta, te da će biti vrednovana samo ako zadovoljavaju potrebe drugih ljudi. Emocionalno zlostavljanje podrazumeva i razvojno i uzrasno neodgovarajuća očekivanja od deteta ili učestalo zastrašivanje i izazivanje nesigurnosti, kao i eksploataciju i korupciju. Emocionalno zlostavljanje predstavlja deo svih ostalih tipova zlostavljanja.

Zanemarivanje

Zanemarivanje podrazumeva zapostavljanje bazičnih fizičkih i/ili psiholoških potreba deteta, koje može izazvati ozbiljna oštećenja zdravlja i razvoja. Podrazumeva propuste roditelja ili staratelja da obezbede adekvatnu hranu, smeštaj, obrazovanje, odeću, propuste u zaštiti deteta/mlade osobe od fizičkih povreda ili opasnosti, kao i neobezbeđivanje odgovarajuće medicinske nege ili lečenja. Zanemarivanje uključuje i zapostavljanje bazičnih emocionalnih potreba, kao i napuštanje deteta/mlade osobe. Osnovne forme zanemarivanja su fizičko, edukativno, zdravstveno, emocionalno, vaspitno zanemarivanje, neadekvatan nadzor i napuštanje deteta/mlade osobe.

Siledžijstvo – vršnjačko nasilje

Siledžijstvo je ponašanje koje se ponavlja tokom dužeg perioda, kad je žrtvama teško da se brane. U okviru omladinskog rada treba sprečavati svako ponašanje koje podrazumeva siledžijstvo, u bilo kom obliku:

- fizičke napade (tuča, udaranje)
- krađu i iznuđivanje materijalnih i finansijskih sredstava, putem ucene;
- verbalno zlostavljanje (zadirivanje, širenje tračeva, pretnje, nazivanje ružnim imenima, vređanje);
- emotivno zlostavljanje (izolovanje deteta/mlade osobe iz društvenih događanja/aktivnosti, odbacivanje od strane vršnjačke grupe).

4. Selekcija i upravljanje zaposlenima i volonterima

Selekcija zaposlenih i volontera

Svi zaposleni, članovi i volonteri koji direktno rade sa mladima, imaju obavezu da pročitaju i poštuju Politiku za zaštitu i sigurnost dece i mladih. Kopija Politike će biti dostavljena svim zaposlenima, članovima i volonterima, pri čemu će imati obavezu da potpišu da su je pročitali i razumeli, kao i da će poštovati njenu sadržinu.

Svi zaposleni, članovi i volonteri koji direktno rade sa mladima/decom, imaju obavezu da popune formulare sa sledećom sadržinom

- ime i prezime, adresa, datum rođenja
- informacije o prethodnom iskustvu u radu sa decom/mladima
- informacije o presudama za krivična/prekršajna dela

- kontakti dve osobe kao reference za kvalitet prethodnog rada sa mladima/decom
- dozvola za proveru evidencije kažnjavanja kod nadležnog državnog organa

Svaka mlada osoba ispod 18 godina starosti koja želi da učestvuje u aktivnostima ima obavezu da popuni formular kao formu saglasnosti za učešće u aktivnostima, uz lični potpis i potpis roditelja ili staratelja (Prilog B).

Upravljanje zaposlenima i volonterima ukoliko dođe do narušavanja bezbednosti dece i mladih

Ako su tvrdnje o zlostavljanju upućene na osobu koja je zaposlena ili je volonter/ka organizacije, osoba će biti suspendovana iz rada organizacije, dok se ne završi istraga slučaja.

Ukoliko se tvrdnja o zlostavljanju (upućena na osobu koja je zaposlena ili je volonter/ka organizacije), desila na putovanju ili događaju koji je udaljen od uobičajenog mesta sprovođenja programa omladinskog rada (npr. kamp, studijska putovanja), osoba će biti odmah suspendovana i udaljena od grupe mladih/dece.

Svaki slučaj sumnje fizičkog ili seksualnog zlostavljanja, kao i obelodanjivanja, treba preneti nadležnim državnim organima na dalju istragu (lokalna policija i centar za socijalni rad).

U slučaju sumnje zanemarivanja ili emocionalnog zlostavljanja, interna istraga će se sprovesti od strane Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih, uz podršku jednog zaposlenog. Ukoliko interna istraga upućuje na zlostavljanje, informacije se prosleđuju nadležnim državnim organima na dalju istragu (lokalna policija i centar za socijalni rad).

Ukoliko se, nakon istrage, utvrdi da su optužbe o zlostavljanju istinite, zaposleni/a ili volonter/ka će biti trajno otpušten/a iz organizacije.

5. Kodeks ponašanja

Zaštita dece/mladih i sebe kao omladinskih radnika/ca

Pored kreiranja sigurnog okruženja, takođe je veoma važno da omladinski radnici/ce obrate pažnju na vlastito ponašanje, kako bi zaštitili i decu/mlade, a i sebe. Omladinski radnici/ce, pre sprovođenja aktivnosti, moraju isplanirati svoj rad kako bi se sprovela analiza rizika, a time minimizirali rizici.

U praksi omladinskog rada mora se:

- Osigurati prisustvo 1 omladinskog/ke radnika/ce u radu sa mladima u grupi do 10 osoba i 2 omladinskih radnika/ca tokom aktivnosti sa mladima u grupi preko 10 osoba. Idealna situacija su prisustvo voditelja oba pola.

- Biti svestan opasnosti da i sami/e omladinski/e radnici/ce mogu postati predmet sumnje/optužbe za zlostavljanje.
- Imati na umu da komentari omladinskih radnika/ca, upućeni mladima, mogu biti pogrešno protumačeni, iako su komentari dati u najboljoj nameri.
- Prepoznati potrebu za oprezom, posebno kada se radi sa mladima na senzitivnim pitanjima i problemima (npr. siledžijstvo, obelodanjivanje zlostavljanja, tuga).
- Biti svestan/svesna mogućih implikacija kod fizičkog kontakta sa mladima.

Ni pod kojim okolnostima omladinski/e radnici/ce ne bi trebalo:

- Da favorizuju i postanu preterano prisni sa pojedincima;
- Da veruju da nikada neće doći u situacije u kojima mlada osoba/dete koje obelodanjuje zlostavljanje, same omladinske radnike/ce optuži za zlostavljanje;
- Da se oslanjaju na dobru ličnu reputaciju, te samim tim ne poštuju kodeks ponašanja u odnosu na zaštitu dece i mladih.

Kontakt jedan na jedan sa mladom osobom

Situacije jedan na jedan, iz perspektive zaštite dece i mladih, su vrlo osetljive ali, zbog prirode same profesije, teško ih je izbeći. U takvim situacijama, mora se paziti na zaštitu deteta/mlade osobe, kao i zaštitu omladinskog/ke radnika/ce.

Kao omladinski radnik/ca, osigurajte sledeće:

- Budite dostupni svojim kolegama/koleginicama, u smislu da ih informišete gde idete, sa kim, sa kojom svrhom, te, ukoliko postoji potreba, da vas mogu prekinuti u radu.
- Budite na nekom vidnom mestu na kom postoji cirkulacija ljudi, ali u onoj meri koja obezbeđuje mir i tišinu, što je potrebno za individualni razgovor. Idealna situacija je raditi u prostoriji koja ima velike prozore, tako da ste dostupni vizuelno, ali vam buka ne smeta pri radu. Ukoliko to nije moguće, ostavite otvorena/odškrinuta vrata prostorije u kojoj radite.
- Izbegavajte nepotrebne fizičke kontakte sa mladom osobom.
- Ukoliko morate ostvariti fizički kontakt sa mladom osobom, prvo se postarajte da dobijete njihovo odobrenje (*Da li je u redu ako te zagrlim?*).
- Izbegavajte bespotrebno produžavanje individualnog razgovora sa mladom osobom.

Nošenje sa agresivnom ponašanjem

Definicije agresivnog ponašanja mogu biti vrlo subjektivne i razlikuju se od individue do individue, delimično zbog toga što na samu našu percepciju i definisanje agresivnog ponašanja utiču naša prethodna iskustva. Ono što je za nekoga agresivno ponašanje, neko drugi može prihvatiti kao normalno ponašanje. Ovu činjenicu moramo imati na umu kada se suočavamo sa agresivnim ponašanjem.

U takvim situacijama bitno je:

- Na agresivno ponašanje ne odgovarati agresijom.
- Uvek ostati smiren.
- Ukoliko je moguće, izmestiti agresivnu osobu iz konfliktne situacije.
- Koristiti nepreteći govor tela.
- Pričati smirenim glasom, bez vike i podizanja tona.
- Izbegavati fizički kontakt.
- Biti iskren.
- Ukoliko je moguće i ukoliko je primereno, izmestiti žrtvu agresije iz konfliktne situacije.
- Nikada se ne izlagati bespotrebnom riziku.

Ukoliko dođe do obelodanjivanja zlostavljanja

Zlostavljanje je viđeno kao povreda zakona, te omladinski radnici/ce moraju da deluju u skladu sa zakonskim okvirom Republike Srbije i Politikom organizacije.

Omladinski radnik/ca je dužn/a da prijavi sumnju na zlostavljanje ili počinjeno zlostavljanje Referentu za zaštitu dece i mladih organizacije, kao i svom nadređenom. Omladinski radnik/ca je dužan/na da ispuni prijavu (Prilog E), koji prosleđuje Referentu. Referent za zaštitu dece i mladih prosleđuje informacije policiji i/ili centru za socijalni rad.

Ukoliko omladinski radnik/ca ne prijavi sumnju na zlostavljanje ili počinjeno zlostavljanje, može postati predmet zakonske tužbe.

Ukoliko omladinski/a radnik/ca sumnja ili je informisan/a o zlostavljanju deteta/mlade osobe, vrlo je važno da NIKADA samoinicijativno ne istražuje dalje.

Kada dete/mlada osoba obelodani zlostavljanje, uloga omladinskog radnika/ce jeste da pruži podršku, te da da na znanje da je otvoren/a za slušanje, ali da mora proslediti informaciju dalje nadležnim licima/institucijama.

Vrlo je bitno, pre početka individualnog razgovora, mladima/deci razjasniti razliku između **tajne i poverljivosti**.

6. Izjava organizacije

Budite proaktivni u svakom trenutku. Prepoznajte znake i simptome. Ako sumnjate ili ako ste obavešteni da dete ili mlada osoba doživljava zlostavljanje, nikada nemojte pokušavati da istražujete dalje. Uvek se odnosite u skladu sa smernicama propisanim za izveštavanje i zatražite savet od Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih/ socijalne službe.

Nemojte suditi o onome što je rečeno. Pokušajte da pružite podršku detetu ili mladoj osobi. Ne postavljajte pitanja o onome u šta možda sumnjate. Recite jasno da ste dostupni da saslušate i možete ponuditi podršku, ali da MORATE informacije proslediti dalje.

Ne pokušavajte ovo sami srediti!

7. Referent za zaštitu i sigurnost dece i mladih u omladinskom radu

Identifikovana osoba ispred organizacije/institucije na poziciji Referent za zaštitu i sigurnost dece i mladih je:

Ime i prezime: Jelena Milanović
Telefon: +381 69 5356660
E-mejl: jelena.milanovic@jazaskg.rs

Kako se nositi sa ozbiljnim incidentima/problemima koji narušavaju dobrobit dece/mladih

U slučajevima u kojima se identifikuje narušavanje bezbednosti dece i mladih, svi zaposleni i volonteri imaju obavezu da popune obrazac obaveštenja o nesreći (Prilog D). Obrazac se koristi za kratke zabeleške svih značajnih činjenica u odnosu na identifikovani incident/problem koji se dogodio tokom aktivnosti sa decom/mladima. Obrazac je potrebno popuniti u što kraćem vremenskom roku, neposredno posle incidenta. Beleške se mogu koristiti kao osnova za buduće akcije istraživanja slučaja.

Da bi se u potpunosti sprovodila zaštita dece i mladih u omladinskom radu, potrebno je da svi učesnici u aktivnostima ispune zdravstveni obrazac (Prilog C), a, kada je neophodno, i odobrenje za korišćenje fotografija, filmova ili video snimaka dece i mladih (Prilog F), da bi se minimizirali potencijalni rizici.

Kako se nositi sa zlostavljanjem koje je obelodanjeno, otkriveno ili pod sumnjom

Iako postoji velika mogućnost da će mladi/deca iskoristiti sigurnu atmosferu u okviru programa omladinskog rada i da će se poveriti omladinskim radnicima/cama,

zaposleni i volonteri ne treba sami da istražuju pitanje zlostavljanja. Zaposleni i volonteri su dužni da prate procedure prikazane u dijagramu, kao i da ispune obrazac za izveštavanje o incidentu/zabrinutosti (Prilog E).

PROCEDURA PRIJAVLJIVANJA SLUČAJA

OBELODANJIVANJE MLADE OSOBE

Omladinski radnik/ca mora:

1. Potvrditi poverljivost

2. Objasniti buduće korake

3. Ponuditi podršku i potvrđivanje

4. Dozvoliti mladoj osobi da izrazi svoj stav

Posle obelodanjivanja

Omladinski radnik/ca mora:

Dokumentovati činjenice (popuniti obrazac)

Obavestiti Referenta za zaštitu dece i mladih

Referent za zaštitu i sigurnost dece i mladih je odgovoran za sve dalje akcije

Referent mora:

Dati povratnu informaciju omladinskom radniku/ci

Napisati izveštaj

Kontaktirati Centar za socijalni rad/Policiju

Omladinski radnik/ca:

Pružiti podršku mladoj osobi

Pružiti podršku grupi mladih (ukoliko je potrebno)

Obavestiti linijskog menadžera

Linijski menadžer
Pružiti podršku omladinskom radniku/ci

Ukoliko postoji zabrinutost da je dete/mlada osoba u neposrednoj opasnosti

Ukoliko postoji zabrinutost da je dete/mlada osoba u neposrednoj opasnosti, zaposleni/volonter ima obavezu da kontaktira Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih. Zaposleni/volonter mora navesti da li je dete/mlada osoba u neposrednoj opasnosti, na osnovu čega će se preduzeti dalje odgovarajuće mere.

Ukoliko Referent nije dostupan, zaposleni/volonter ima obavezu da kontaktira linijskog menadžera, odnosno, odgovornu osobu u organizaciji/instituciji. U slučaju da zaposleni/volonter nije u mogućnosti da kontaktira unutrašnju organizacionu podršku, a situacija je hitna, dužan/a je da direktno kontaktira nadležne državne organe (centar za socijalni rad i policiju) ili proverene agencije za podršku.

Očekuju se sledeće informacije od zaposlenog/volontera:

- Ime i prezime, datum rođenja, adresa, pol deteta/mlade osobe.
- Sa kim dete/mlada osoba živi.
- Koju školu dete/mlada osoba pohađa.
- Gde se dete/mlada osoba trenutno nalazi.
- Posebne potrebe deteta/mlade osobe (ukoliko postoje).
- Kontakt informacije osobe koja prijavljuje zabrinutost.

U nekim slučajevima, potrebno je navesti i sledeće informacije:

- Priroda problema.
- Kako i zašto su nastali problemi.
- Koje su potrebe deteta/porodice.
- Prethodno preduzimane mere/aktivnosti.
- Navesti tačno šta je mlada osoba/dete ili staratelj rekla/rekao u vezi sa narušavanjem bezbednosti.
- Datum, vreme i lokacije svih zabeleženih incidenata.
- Detalji svedoka, ukoliko ih je bilo (imena, adrese, kontakt).
- Da li su potrebne hitne mere kako bi dete/mlada osoba bila bezbedna.

Kada se zabrinutost o zlostavljanju desi tokom putovanja/ na kampu, studijskoj poseti

Kada se osoba koja je zlostavljana i navodni zlostavljač (omladinski radnik, volonter ili neko drugi) nalaze na istom putovanju/kampu/studijskoj poseti, prioritetno je da se osoba koja je zlostavljana zaštititi, kao i da se druge mlade osobe iz grupe osećaju bezbedno. Ukoliko ne postoji neposredna opasnost od daljeg zlostavljanja, onda se mogu primeniti različiti pristupi rešavanja problema. Zaposleni/volonteri imaju obavezu da kontaktiraju Referenta za zaštitu dece i mladih, kao i svog linijskog menadžera/odgovornu osobu, kako bi dobili instrukcije za dalje delovanje. Ukoliko je

evidentno da je zlostavljanje počinjeno, zaposleni/volonter (odmah nakon konsultacija sa unutrašnjom organizacijskom podrškom) imaju obavezu da kontaktiraju lokalnu policiju i centar za socijalni rad.

Zaposleni/volonter ili Referent imaju obavezu da obaveste roditelje/staratelje zlostavljane mlade osobe. Prilikom obaveštavanja roditelja, posebna pažnja se treba posvetiti na način saopštavanja roditeljima. Takođe, potrebno je napraviti analizu i doneti odluku da li mladu osobu koja je zlostavljana (kao i ostale članove grupe) treba poslati kući. Odluke će zavisiti od ozbiljnosti incidenta, eventualnih posledica, kao i rizika za decu/mlade.

Kada se obelodanjenje, koje se odnosi na zlostavljanje u porodici/kući, dogodi na putovanju/kampu/studijskoj poseti, zaposleni/volonteri imaju obavezu da kontaktiraju Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih i linijskog menadžera/odgovornu osobu, kako bi dobili instrukcije o narednim koracima.

Kada je osoba koja zlostavlja član lokalnog stanovništva, zaposleni/volonter ima obavezu da kontaktira policiju u gradu/mestu gde se nalaze, a potom Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih i linijskog menadžera.

Zaposleni/volonter, čak ni u hitnim slučajevima, ne sme da ulazi sam/a u spavaću sobu mlade osobe. Ulazak u spavaću sobu, tokom putovanja, mora uvek da bude u pratnji još jednog člana/članice osoblja.

Ukoliko je navod o zlostavljanju upućen protiv zaposlenog/e ili volontera/ke, on/ona mora odmah da napusti mesto na kom se grupa mladih nalazi. Dobrobit mlade osobe je prioritet.

Biti proaktivan/na

Biti proaktivan znači biti svestan/a potencijalne zloupotrebe, prepoznavanje znakova i simptoma zlostavljanja - kako fizičkih, tako i ponašajnih simptoma, kao i prosleđivanje zabrinutosti Referentu za zaštitu dece/mladih i linijskom menadžeru. Obelodanjivanja se, u većini slučajeva, dese sasvim slučajno. To može biti kroz neformalni razgovor između mlade osobe i omladinskog radnika/ce ili npr. u slučajevima kada omladinski radnik/ca uoči da mlada osoba poseduje seksualno znanje ili ponašanje koje je neprimereno za njegov/njen uzrast.

Navodimo nekoliko smernica koje treba imati na umu u ovakvim situacijama:

- Biti svestan/a potencijalne zloupotrebe.
- Prepoznavati znakove i simptome zlostavljanja - kako fizičke, tako i ponašajne simptome.
- Obratiti pažnju na seksualno ili drugo ponašanje ili znanja mladih, a koja su neprimerena za njegov/njen uzrast.
- Slušati decu i mlade kada razgovaraju sa vama i drugima.

- Ne postavljati sugestivna pitanja, ali adresirati sumnjive fizičke ili ponašajne simptome, na primer: "Te modrice izgledaju bolno, kako se to dogodilo?" Ili: "Tiha si večeras, da li je sve u redu?".
- Ako prepoznate zlostavljanje putem proaktivnosti (npr. ako na nesugestivno pitanje: "Te modrice izgledaju bolno, kako si ih zadobio?", dobijamo odgovor: „Otac me je opet udario kaišem."), više ne postavljajte pitanja koja vode ka daljem obelodanjivanju. Dajte do znanja mladoj osobi da ste tu za njih, ukoliko žele da pričaju o tome, ali nikako ne produbljujte razgovor u dalja ispitivanja. To bi moglo da izazove uznemirenost i/ili konfuziju kod mlade osobe. Vaše je da prenesete informaciju dalje i da poštuju procedure Politike.

Obratite pažnju na sumnjiva ponašanja nepoznatih lica koja nisu prošla organizacijsku proceduru regrutacije i provere. Ovo uključuje neodgovarajuću upotrebu fotografske opreme, kada su nepoznata lica prisutna na mestima i u vreme koje nije primereno ili se ophode na neodgovarajući način ili uspostavljaju kontakt sa mladima.

Ako i posumnjate u zlostavljanje, ne prilazite navodnom počiniocu, vaše je da prosledite informaciju/zabrinutost dalje, u skladu sa procedurama Politike.

Ukoliko je zabrinutost o zloupotrebi usmerena na člana organizacije i ukoliko se moguća zloupotreba desila u okviru organizacijskih programa, prikladno je da se obratite spoljnoj osobi od poverenja ili organizaciji/agenciji za nepristrasan savet. Kada je moguće, pre konsultacije sa spoljnom agencijom/osobom od poverenja, konsultovati se sa Referentom za zaštitu dece i mladih i/ili linijskim menadžerom.

Omladinski radnici treba da imaju na umu svoje profesionalne granice. Socijalni radnici i drugi stručnjaci u oblasti dečije zaštite će preuzeti slučaj/zabrinutost zlostavljanja i nastaviti sa daljom istragom i preduzeti nužne akcije. Saveti i podrška su uvek dostupni preko Referenta za zaštitu i sigurnost dece i mladih. Takođe, uvek možete da kontaktirate Centar za socijalni rad, kao i druge odgovarajuće organizacije/agencije za savet.

Zaposleni i volonteri nikada ne smeju da razgovaraju sa roditeljima ili starateljima o sumnji ili obelodanjivanju ozbiljnog fizičkog ili seksualnog zlostavljanja. U razgovoru sa roditeljima/starateljima, pitanja treba da budu sa ciljem jasnijeg definisanja uzroka promene ponašanja deteta/mlade osobe, npr. razvod, smrt u porodici. Roditelju/staratelju se nikada, bez pristanka mlade osobe, ne sme reći da je dete/mlada osoba obelodanila zlostavljanje.

Korisni kontakti

Centar za socijalni rad

Adresa: Svetozara Markovića 43, 34000 Kragujevac

Kontakt osoba: Ljiljana Đorđević
Pozicija: Rukovodilac službe za decu i mlade
Telefon: 034/332-620, lokal 142

Policijska uprava

Adresa: Svetozara Markovića 41

Kontakt osoba:
Pozicija:
Telefon: 034/378-200

